

כל הזכויות שמורות ©

מנוחים עז:

02 אמת או שקר

OLAMI MENTORSHIP

שבת
אכל רוסטבא

אחים
לשיח
כרטיסי שיח
בעקבות
הערכים היהודיים
המשוחזרים לכולנו

1

אמת או שקר 02

מה אומרים בחתונה?

תנו רבנן כיצד מרקדין לפני הכלה?
בית שמאי אומרים: כלה כמות שהיא.
ובית הלל אומרים: כלה נאה וחסודה.
אמרו להן בית שמאי לבית הלל: הרי
שהיתה חגיגת או סומא אומרים לה כלה
נאה וחסודה? והתורה אמרה (שמות כג,
ז) מדבר שקר תרחק!
אמרו להם ב"ה לב"ש: לדבריהם מי
שלקח מקח רע מן השוק ישבחנו בעיניו או
יגננו בעיניו? הוי אומר ישבחנו בעיניו.
מכאן אמרו חכמים לעולם תהא דעתו של
אדם מעורבת עם הבריות (כתובות, יז, א)

An illustration of a wedding scene. On the left, a large bouquet of white and yellow roses with blue hydrangeas sits on a white tufted chair with dark wood legs. The background features heavy blue and gold curtains. A white wedding dress lies on the floor in the foreground. A light blue speech bubble is positioned in the center, containing Hebrew text.

...p'nnu

כיצד המחלוקת בית שמאי ובית הלל
מאירה את הדילמה המודרנית של
'אותנטיות מול טקט חברתי'? האם יש
מקום ל'שקר לבן' בעולם שבו אנו
מעודדים שקיפות ואמת?

מפני דרכי שלום

א"ר אילעא משום רבי אלעזר בר' שמעון מותר לו
לאדם לשנות בדבר השלום שנאמר: אביך צוה...
כה תאמרו ליוסף אנא שא נא... (יעקב לא צוה
אלא הם שינו מפני דרכי שלום – רש"י).

ר' נתן אומר מצוה שנאמר: ויאמר שמואל איך אלך
ושמע שאול והרגני (וכתיב ויאמר ה' עגלת בקר
תקח בידך ואמרת לזבוח... הקב"ה צוה לשנות –
רש"י)

דבי רבי ישמעאל תנא גדול השלום שאף הקדוש
ברוך הוא שינה בו דמעיקרא כתיב ואדוני זקן
ולבסוף כתיב ואני זקנתי (שרה אמרה לשון בזוי
וכשגלה הקב"ה הדבר לאברהם כתיב למה זה
צחקה שרה וגו' ואני זקנתי ושינה הדבר מפני
השלום – רש"י) (יבמות, סה, ב)

...נחניח

האם יש לכם דוגמה לשקר
מפני דרכי שלום?
מה ההשלכות של שקר כזה?

An illustration of several stacks of money, including Israeli Lira banknotes, tied with rubber bands. The stacks are arranged in a pile, with some showing the portrait of a man. The colors are vibrant, with yellows, greens, and blues.

3

שקרים לבנים?

דע אף על פי שאמרו מותר לשנות
בדברי שלום. אם יבא גוי או יהודי
ויאמר לאדם תלוה לי מעות ואינו
מלוה לו ברצון כי ירא פן לא יפרע לו
אינו יכול לומר אין לי.
כי מה שאמרו שמותר לשנות בדברי
שלום **זהו כשכבר עבר הדבר**
(ספר חסידים, תכו)

אמת או שקר 02

The background of the slide is a detailed illustration of numerous stacks of US dollar bills. The bills are in various denominations, including \$100, \$50, and \$20. They are bundled together with yellow and white rubber bands. The stacks are arranged in a somewhat chaotic but organized manner, filling the entire frame. The lighting is warm, giving the money a golden glow.

...דנושא

מה ההבדל בין שקר על
משהו שכבר קרה לבין שקר
עכשווי או עתידי?

והייתי בעיניו כמתעתע...

ותקח רבקה את-בגדי עשו בנה הנדל החמד'ת אשר אתה בבית ותלבוש את-יעקב בנה הקטן: ואת ערת נד'י העזים הלבישה על-ידיו ועל חלקת צואריו: ותתן את-המטעמים ואת-הלחם אשר עשתה ביד יעקב בנה: ויבא אל-אביו ויאמר אבי ויאמר הנני מי אתה בני: ויאמר יעקב אל-אביו אנכי עשו בכרך עשיתי כאשר דברת אלי קום-נא שבה ואכלה מציד'י בעבור תברכני נפשי: ויאמר יצחק אל-בנו מה-זה מהרת למצא בני ויאמר כי הקרה ה' אלהיך לפני: ויאמר יצחק אל-יעקב נשה-נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם-לא: ויש יעקב אל-יצחק אביו וימשהו ויאמר הקל קול יעקב והידיים ידי עשו (בראשית, כז, טו-כב)

"אנכי עשו בכורך", אנכי הוא המביא לך, ועשו הוא בכורך (רש"י).

...נחמדים

מדוע רש"י מדגיש את נסיונו
של יעקב לצמצם את
השקר?

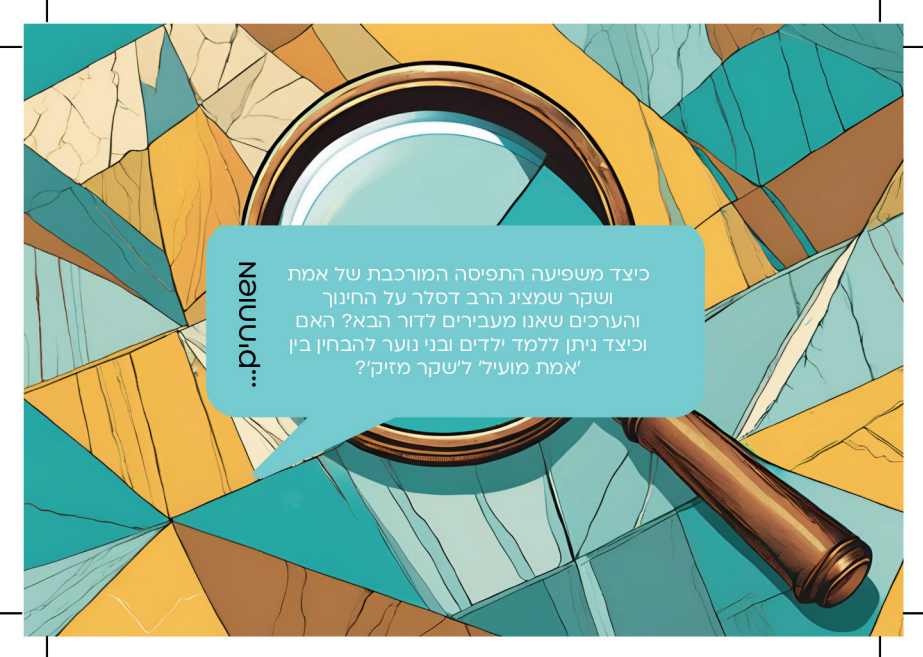
בזכוּכית מגדלת

מהו אמת ומהו שקר?

בתחילת חינוכנו הבנו שאמת הוא כשמספרים עובדות כמו שארעו ושקר הוא כשמשנים מזה.

אך זהו רק באופנים פשוטים. אבל למעשה יש הרבה אופנים שבהם אין הדבר כן. לפעמים אסור לומר דברים כמו שהם, כמו לספר מה שיש בו פגם לחברו בלי תועלת והכרח, ולפעמים צריך דווקא לשנות, כשהאמת לא יועיל אלא יזיק, כי אז מה שנראה כאמת הוא שקר, שמוליד תוצאות של רע, ומה שנראה כשקר מביא לתכלית של אמת.

נמצא שאמת הוא מה שמביא לטוב ולרצון הבורא ושקר הוא מה שנותן הצלחה לעסקיו של שר השקר, הסיטרא אחרא (מכתב מאליהו, חלק א', עמוד 94).

...p'nnien

כיצד משפיעה התפיסה המורכבת של אמת
ושקר שמציג הרב דסלר על החינוך
והערכים שאנו מעבירים לדור הבא? האם
וכיצד ניתן ללמד ילדים ובני נוער להבחין בין
'אמת מועיל' ל'שקר מזיק'?

חוזרים להתחלה

יוסי לא מחזיר הלוואות. מה מותר לי
לומר לו כאשר הוא מבקש ממני
הלוואה?

מה אומר לנועה על הצעיף החדש שלה?

האם מותר לי להעתיק עבודה כדי לקבל
את התואר?

...nauu.d

אם עלי לשקר שקר לבן,
כיצד אצמצם את השפעתו השלילית עלי?
מדוע לא כדאי לשקר לילדים, גם 'שקרים
מותרים'?

בין הפרקים

רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר, עַל
שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל
הַדִּין וְעַל הָאֱמֶת וְעַל הַשָּׁלוֹם,
שֶׁנֶּאֱמָר: אֱמֶת וּמִשְׁפָּט שָׁלוֹם
שִׁפְטוּ בְּשַׁעְרֵיכֶם

(אבות, א, יח)

...nauu.d

כיצד ניתן לשמור הן על אמת והן על שלום?
הלא, אם כל אחד יעמוד על האמת שלו
נקבל מתכון ודאי לסכסוכים וריבים?

OLAMI MENTORSHIP